

4.8.2015

לכבוד

ניצב משה אדרי

מפקד מחוז ירושלים

משטרת ישראל

בפקס : 02-5898988

שלום רב,

הנדון : התייחסות מפלה של שוטרי משטרת ישראל לאזרחים חרדים בעצרת מחאה בירושלים

אנו פונים אליך בבקשה שתורה על קיום בדיקה בעניין שימוש אסור בפרופיילינג כלפי אזרחים חרדים. שימוש בשיטה זו, כפי שנעשה במוצאי שבת האחרונה, כרוך באפליה פסולה ומוביל לפגיעה בלתי מידתית בזכויות האדם. להלן נפרט :

1. במוצאי שבת האחרונה, ה-1.8.2015, התקיימה עצרת מחאה בעקבות מעשי הרצח שהתרחשו במצעד הגאווה ובכפר דומא. העצרת נערכה בכיכר ציון בירושלים במעמד נשיא המדינה.
2. על מנת לאבטח את האירוע העמידה המשטרה מחסומים ברחובות המובילים אל כיכר ציון (מדרחוב בן יהודה, רחוב הרברט סמואל, ורחוב יפו).
3. על פי מספר דיווחים שהגיעו אלינו, וכן לפי סרטון שפורסם באתר "כיכר השבת"¹ נראה כי שוטרי מחוז ירושלים עיכבו אזרחים חרדים שביקשו להיכנס לכיכר דרך המחסום המשטרתי ומנעו מהם את הכניסה. בין אלה היו גם אזרחים חרדים אשר ביקשו לקחת חלק בעצרת או להקשיב לנאומים שנשמעו בה.
4. ההתייחסות השונה והמפלה של המשטרה לאזרחים חרדים באבטחת האירוע כרוכה בשימוש בשיטת הפרופיילינג הגזעי (Racial Profiling), דהיינו ייחוס מסוכנות לאדם בשל השתייכותו לקבוצה גזעית, אתנית, לאומית או דתית. זאת, גם כאשר אין מידע או אינדיקציה הקושרת את אותו אזרח ספציפית לפעילות המסכנת את הציבור.
5. שימוש בפרופיילינג כלפי אזרחים חרדים מעודד סטיגמה חברתית שלילית כלפיהם, ומעמיד אותם בסיטואציה מעליבה ומשפילה. הידיעה של אדם כי העיכוב בא לו אך ורק בשל השתייכותו הדתית לקבוצה החרדית – מרכיב רב משמעות בזהותו – מקבעת תחושות קשות של נחיתות חברתית. מעבר לכך, העלבון וההשפלה הכרוכים בסיטואציה מתחזקים נוכח העובדה שהעיכוב נעשה לעיניהם של המוני המפגינים שהגיעו לכיכר. כל אלה מובילים לפגיעה חמורה בזכותם של האזרחים החרדים לכבוד ובזכותם לשוויון.

¹ כתבתו של צביקה גרוניך מיום 02.08.2015 זמינה בקישור: <http://www.kikar.co.il/178050.html>

6. התנהגות המשטרה הובילה גם לפגיעה בחופש הביטוי של האזרחים החרדים. חירות הביטוי היא "ציפור נפשה של הדמוקרטיה" ומוכרת כזכות יסוד חוקתית במשפט הישראלי. השתתפות בהפגנה במרחב הציבורי, במסגרתה אדם יכול לשמוע את דברי זולתו ולהשמיע את דעתו, הינה חלק בלתי נפרד ממנה.
7. מניעת השתתפות אזרחים חרדים בהפגנה היוותה אם כן השתקה בוטה של הקול אותו ביקשו להשמיע ושללה למעשה את זכותם לחופש הביטוי. היא גרמה גם לפגיעה בחופש הביטוי וההפגנה של כלל המפגינים שהגיעו לכיכר ציון, שכן השימוש בפרופיילינג סיכל את כוונתם המקורית של מארגני העצרת להביא קהל רחב ומגוון ככל הניתן לתמוך במסרים שנשמעו בה.
8. אין חולק כי הבטחת שלומם וביטחונם של המפגינים הרבים בכיכר ציון הינה משימה בעלת חשיבות ממדרגה ראשונה המטילה אחריות כבדה על משטרת ישראל. עם זאת, לרשות המשטרה עומדים אמצעים אחרים שביכולתם להגשים תכלית זו במידה זהה בלי להביא לפגיעה חמורה בזכויות אדם.
9. לנוכח כל זאת, נבקשך לפעול לבירור מידי של נסיבות המקרה המתואר, ולהנחות את השוטרים תחת פיקודך להימנע במסגרת מילוי תפקידם מנקיטת יחס מפלה כלפי אזרחים, כולל יחס מפלה המתבטא בשימוש בשיטת הפרופיילינג.

בכבוד רב,

עמוס לאור
המחלקה המשפטית